

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор НУ

«Запорізька політехніка»

Віктор ГРЕШТА

2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про навчальну лабораторію
дослідження процесів обробки металів**

кафедри «Композиційні матеріали, хімія та технології»

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету БАД

Протокол № 4

від «24» 01 2025 р.

ЗАПОРІЖЖЯ

2025

1. Загальні положення

1.1. Типове положення визначає основні завдання, структуру, функції, права, відповідальність та організацію діяльності навчальної лабораторії.

1.2. Навчальна лабораторія дослідження процесів обробки металів (в подальшому – навчальна лабораторія) є структурним навчальним підрозділом кафедри композиційних матеріалів, хімії та технологій факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного університету «Запорізька політехніка», яка створюється для організації та проведення навчальних занять, під час яких студент під керівництвом викладача особисто проводить експерименти (досліди) з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальних дисциплін, закріплених за кафедрою, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

1.3. Навчальна лабораторія створюється, реорганізовується та ліквідується наказом ректора НУ «Запорізька політехніка» на підставі подання завідувача кафедри.

1.4. У своїй діяльності навчальна лабораторія керується нормативно-правовими актами України в галузі науки та освіти, Статутом університету, наказами, розпорядженнями ректора, даним Положенням та іншими нормативними документами.

1.5. Положення про навчальну лабораторію розглядається науково-методичною радою та затверджується ректором університету. Зміни до Положення вносяться у такому ж порядку.

2. Основні завдання та функції

2.1. Навчальна лабораторія створена з метою якісної підготовки студентів ОКР бакалавр всіх форм навчання:

– спеціальності 131 Прикладна механіка освітніх програм «Технології машинобудування», «Обладнання та технології пластичного формування конструкцій машинобудування» «Обладнання та технології ливарного виробництва». «Технології та устаткування зварювання», «Відновлення та підвищення зносостійкості деталей і конструкцій»;

- спеціальності 132 Матеріалознавство освітніх програм «Композиційні та порошкові матеріали, покриття», «Прикладне матеріалознавство»;
- спеціальності 133 Галузеве машинобудування освітніх програм «Колісні та гусеничні транспортні засоби», «Двигуни внутрішнього згорання», «Металорізальні верстати та системи», «Підйомно-транспортні, дорожні, будівельні, меліоративні машини і обладнання»;
- спеціальності 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка освітніх програм «Авіаційні двигуни та енергетичні установки», «Технології виробництва авіаційних двигунів та енергетичних установок»;
- спеціальності 136 Металургія освітньої програми «Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів»;
- спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка освітніх програм «Електротехнічні системи електроспоживання», «Електричні машини та апарати», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод», «Електричні та електронні апарати», «Енергетичний менеджмент», «Електромеханічне обладнання енергоємних виробництв»;
- спеціальності 275.02 Транспортні технології (на залізничному транспорті) освітньої програми «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»;
- спеціальності 275.03 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) освітньої програми «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»;

А також для підготовки студентів ОКР магістр за напрямом 132 Матеріалознавство освітніх програм «Композиційні та порошкові матеріали, покриття» всіх форм навчання.

2.2. Основними завданнями навчальної лабораторії є:

- сприяння підвищенню якості підготовки фахівців завдяки реалізації практичної і творчої складових змісту навчання;
- проведення лабораторних, практичних занять з дисциплін «Технологія конструкційних матеріалів», «Технологічні методи виробництва заготовок», «Транспортне матеріалознавство», «Термічна обробка порошкових та композиційних матеріалів», «Технологія матеріалів і матеріалознавство», «Технологія виготовлення заготовок в машинобудуванні», «Технологія виробництва та обробки металів», «Технологія нанесення та властивості

покриттів», «Матеріали для нанесення покриттів», «Технологія виробництва і обробки матеріалів», «Фізико-хімічні основи створення покриттів», «Кольорові метали та сплави», «Основи виробництва порошкових та композиційних матеріалів», «Проектування виробів з порошкових та композиційних матеріалів», «Технологічні методи виробництва деталей машин», «Нові матеріали та технології», «Основи формування структури та властивостей порошкових та композиційних матеріалів», «Порошкові та композиційні матеріали зі спеціальними властивостями», «Неметалеві композиційні матеріали» на високому науковому, методичному і технічному рівні згідно з діючими робочими навчальними програмами та методичними рекомендаціями;

- облік стану та наявності навчально-методичного забезпечення дисциплін кафедри;

- здійснення контролю за своєчасним оновленням інформаційного фонду кафедри, поповненням електронної бібліотеки кафедри навчальними посібниками, методичними рекомендаціями, тестами тощо;

- організація позааудиторної, самостійної роботи студентів денної та заочної форм навчання, завдяки чому розвиваються творчі дослідницькі здібності студентів;

- впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес;

- оприлюднення результатів наукових досліджень (крім випадків, які пов'язані з дотриманням умов конфіденційності) на конференціях, семінарах та у наукових виданнях;

- забезпечення індивідуальної роботи викладачів, аспірантів і студентів, консультацій науково-педагогічних працівників;

- створення належних та ефективних умов на сучасному науково-технічному рівні для проходження стажування працівників інших навчальних закладів;

- дотримання вимог охорони праці, пожежної безпеки;

- інші завдання відповідно до конкретних завдань і мети відповідної кафедри.

2.3. Для досягнення поставлених цілей навчальна лабораторія виконує наступні функції:

- проведення згідно з діючими навчальними планами лабораторних і практичних занять з навчальних дисциплін, закріплених за кафедрою;
- поліпшення якості навчального процесу та активна участь співробітників навчальної лабораторії у виховній роботі зі студентами;
- створення всім учасникам навчального процесу безпечних умов праці відповідних до вимог чинних законодавчих та нормативних актів;
- надання наукових, консультаційних, експертних та інших видів послуг, напрям яких відповідає науковим напрямкам діяльності лабораторії, організаціям, підприємствам, установам та фізичним особам;
- залучення науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів університету до виконання науково-дослідних робіт;
- збір та узагальнення результатів наукових досліджень за напрямком науково-дослідної діяльності кафедри;
- підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів;
- придбання та підтримка у належному технічному стані приладів, обладнання та матеріалів для виконання лабораторних та практичних робіт; проведення метрологічної атестації та повірки контрольно-вимірювальної апаратури.

3. Структура та керівництво

3.1. Для забезпечення діяльності навчальної лабораторії згідно типового штатного розпису можуть бути затверджені наступні посади: завідувач навчальної лабораторії, старший лаборант, лаборант.

3.2. Безпосереднє керівництво роботою навчальної лабораторії здійснює завідувач лабораторією, який підпорядковується завідувачу кафедри.

3.3. На період відсутності завідувача лабораторії (відпустки, відрядження, хвороба тощо) його обов'язки у встановленому порядку покладаються на старшого лаборанта цієї лабораторії.

4. Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення лабораторії

4.1. Навчальна лабораторія розміщується на закріплених за нею площах приміщень університету.

4.2. Приміщення лабораторій повинні мати природне та штучне освітлення, бути світлими, теплими і сухими.

4.3. Комплектація навчальної лабораторії обладнанням здійснюється відповідно до завдань її діяльності навчально-наочними приладами, технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою, постійними та змінними навчально-інформаційними стендами, обладнанням загального призначення для навчальних закладів та спеціальним обладнанням для виконання лабораторних робіт.

4.4. Меблі розміщуються в приміщеннях згідно з вимогами ДБН В.2.2-3:2018 «Заклади освіти. Будинки і споруди».

4.5. Навчальна лабораторія обладнується демонстраційним столом та аудиторною дошкою, технічними засобами навчання тощо.

4.6. Лабораторні приміщення відповідно до специфіки обладнуються: секційними шафами для збереження приладів, інструментів та навчально-наочного обладнання.

4.7. Навчальна лабораторія забезпечується:

- куточками з охорони праці та пожежної безпеки;
- аптечкою з набором медикаментів для надання першої медичної допомоги;

- первинними засобами пожежогасіння відповідно до Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України НАПБ В.01.050-2016/920.

4.8. Навчально-методичне забезпечення лабораторії складається з:

- навчальних і робочих програм відповідних дисциплін;
- методичних рекомендацій для виконання лабораторних і практичних робіт та самостійної роботи студентів;
- довідникової і нормативно-технічної літератури;
- інших навчально-методичних матеріалів (стендів, макетів тощо).

4.9. Використання приміщення лабораторії, її обладнання та навчально-методичного забезпечення в цілях, не передбачених даним Положенням, заборонено.

5. Діяльність, документація та звітність

5.1. Діяльність навчальної лабораторії здійснюється відповідно до розкладу навчальних занять, затвердженого на відповідний семестр навчального року у встановленому порядку.

5.2. Позааудиторна робота в навчальній лабораторії здійснюється згідно затвердженого графіка.

5.3. На навчальну лабораторію складається паспорт, в якому зазначається загальна характеристика, санітарно-гігієнічні умови приміщення; комплектація лабораторії, план розміщення обладнання; результати перевірок електрообладнання, заземлення, вентиляції, вимірювальних приладів та інші данні.

5.4. Протягом семестру завідувач навчальної лабораторії надає оперативну інформацію про свою діяльність завідувачу кафедри.

5.5. В кінці кожного семестру завідувач лабораторії надає звіт завідувачу кафедри про виконану роботу та пропозиції щодо діяльності на наступний період.

5.6. Документація навчальної лабораторії порошкових та композиційних матеріалів повинна включати:

- методичні вказівки для виконання лабораторних і практичних робіт, інструкції з експлуатації лабораторного обладнання;
- посадові інструкції завідувача лабораторії;
- інструкції з охорони праці, пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності для працівників і студентів;
- журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці, пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності;
- паспорт санітарно-технічного стану лабораторії;
- інструкції з охорони праці при виконанні робіт на лабораторному обладнанні.

5.7. Матеріальні цінності лабораторії обліковуються в інвентарному описі встановленого зразка.

5.8. Облік та списання морально та фізично застарілого обладнання, навчально-наочних посібників, нормативно-довідкової літератури проводяться відповідно до інструкцій, затверджених Міністерством фінансів України.

5.9. Перед початком навчального року комісією, призначеною наказом ректора, проводиться огляд лабораторій з метою визначення стану готовності їх до проведення занять.

6. Взаємозв'язки з іншими структурними підрозділами університету та сторонніми організаціями

6.1. Порядок співробітництва з іншими підрозділами Університету визначається Статутом НУ «Запорізька політехніка», контролюється керівництвом лабораторії (кафедри).

6.2. Порядок співробітництва лабораторії із сторонніми організаціями визначається наказами ректора за поданням завідувача кафедри у встановленому порядку.

Завідувача кафедри
«Композиційні матеріали,
хімія та технології»

Олександр МІТЯЄВ

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з НПР та ППР

Руслан КУЛИКОВСЬКИЙ

Провідний інженер з охорони праці

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юрвідділу

Максим ДЄЄВ

З ПОЛОЖЕННЯМ ОЗНАЙОМЛЕНИЙ:

Завідувач навчальної лабораторії
дослідження процесів обробки металів
кафедри КМХТ

«24» 01 2025 р.

Володимир КОВБАСА